

EL QUINQUENARI

ANY I - NÚMERO 9

OLOT, 11 D'AGOST DEL 1934

PR

EDITORIAL

Fa vint anys de la Guerra Europea

per

J. M. MIR MAS DE XEXÁS

Tots els comentaris de la premsa, tant a la de les urbs com a la de les comarques, rutllen a l'entorn del vintè aniversari de la conflagració europea que devastà viles i ciutats, arrasà sembrats i collites i portà a la tomba—com aquell que no diu res—a més d'una dotzena de milions d'éssers humans que inútilment defensaren unes pàtries i uns ideals els més oposats.

Vint anys són ben pocs, tanmateix, si els posem davant per davant de les seculars gestes històriques; però si després d'aquests vint anys hi afegim els perills que corre la Humanitat de retrobar-se en uns episodis, no ja semblants, sinó pitjors i més sagnants encara, aleshores potser si que veurem ben clara i ben roent la importància que té per a tots nosaltres el recordar, amb una mica de reflexió seriosa, els darrers dies de juliol i les primeres jornades d'agost de l'any 1914.

El cert és això; que en tot aquest temps de relativa Pau s'ha palesat la impotència i la inutilitat d'una institució pacifista, com és la benemèrita Societat de les Nacions, la qual s'ha vist vexada i burlada sovint per una sèrie d'atropells i de trontollaments, a més a més de les infraccions als que hom havia arribat a qualificar pactes internacionals. Ultra les altes i baixes que, per qualsevol futesa, s'han registrat a la S. de les N., els conflictes del Chaco i el de l'imperialisme bèl·lic del Japó a la Manxúria — ambdós produïts per recels intestins de domini i de raciologia—han estat els crancs dolorosos que més han anorreat els alts poders de les solemniais sessions diplomàtiques dels Consells celebrats a Ginebra.

Per altra part, el feixisme a Itàlia i el nacional-socialisme a Alemanya —que ben garbellats no representen altra cosa que la deificació de Mussolini i de Hitler— han subvertit els ideals de democràcia i de progrés, destornillant i desequilibrant a molts Estats i Nacions en llurs règims liberals. L'Àustria mateixa ha esdevingut el punt neuràlgic d'aquest estat de coses a que ens han portat les esmentades dictadures. L'assassinat de Dollfuss pel nazisme germànic, i la mort del Mariscal Hindenburg, — que representava l'esperit de Bismark—, han acabat d'emboirar la possibilitat d'una treva de pau i de tolerància entre els homes de bona voluntat.

Ens temem de que els baluards aixecats pel pacifisme d'Enri Barbusse, Romain Rolland i Einstein, no puguin resistir massa l'embranchida furiosa i esglaiadora que reemprenen els quatre genets de l'Apocalipsis.

Cal, però, no perdre l'esperança i convé que tots els ciutadans humanitaris apuntalem amb bons i cívics materials les muralles que han de resguardar la Pau dels homes i de les nacions.

Que cada ú de nosaltres esdevingui un nou missioner de la Pau. Mentre pensem i reflexionem les misèries que ens portaria una nova Guerra mundial.

Contrastos edificants

per JOSEP FABREGA I POU

Amb motiu de la mort violenta del Cancellier austriac Adolf Dollfuss, s'ha aixecat un clam de protesta, més o menys sincer, en els medis conservadors—capitalistes—d'arreu d'Europa, i fins en els que refusen tota violència sistemàtica.

El modern sistema de «liquidar» destorbs a cent per hora, emprat fa alguns anys a Itàlia en la persona de Mateotti i d'altres companys; el practicat en el mes de juny darrer en la imperial República Germànica, que costà la vida a dotzenes d'antics amics del dictador Hitler, pel sol fet de constituir una probable competència o qui sap si un entrebanc als seus plans maquiavèlics, cada dia més incontinguts; i el que fa pocs dies hem vist realitzat a Viena, han tingut la virtut de commoure molta gent; solament que quan el segrestament i assassinat del patriota diputat italià, el clam de protesta sorgí, únicament, de consciències liberals, sense que els capitalistes i conservadors d'ahir, progenitors directes dels sense cor d'avui, haguessin aixecat la veu per a blasmar aquell monstruós i abominable crim.

La gent conservadora, d'ànima rancuniosa, no solament no protestà d'aquell fet criminal executat amb vituperable premeditació pel fascio italià, si que sens dubte— com de costum — l'aplaudí en el seu fur intern.

Aquesta conducta dels elements conservadors, tan brutals com porucs, podria tenir, no obstant, la seva explicació. La que no la pot tenir per equilibris que es facin, és la de la Cúria Romana i el Papat, en aquella ocasió pretèrita, ni en la observada en la rescent tragèdia vienesa.

Quan el crim Mateotti, de cap sector de l'Església catòlico-romana, sorgí la més lleu protesta. Ni es mogué la tiara, ni s'alçà cap bàcul, ni es llançà cap encíclica, ni la més minsa pastoral fou predicada condemnant o repudiant aquell acte